

UZASADNIENIE

Naczelnik (...) - (...) Skarbowego w O. oskarżył M. J. o to, że:

nie później niż do 25.10.2016 r. uchylał się od obowiązku opodatkowania poprzez nieujawnienie właściwemu organowi, tj. Naczelnikowi Urzędu Celnego w O. wyrobów akcyzowych w postaci 23,89 kg liści suszu tytoniowego, naruszając w ten sposób dyspozycję określoną w art. 24a, art. 13 ust. 1 pkt 2a, art. 11a Ustawy o podatku akcyzowym z dnia 6 grudnia 2008 r. (Dz. U z 2011 r. nr 108 poz. 626 z późn. zm.) oraz cieczy o zapachu alkoholu w ilości 15 litrów o mocy 95 % i 15 litrów o mocy 49%, ujawnionych 08.09.2016 r. na posesji prywatnej przy ul. (...) w P., przez co narażono na uszczuplenie podatek akcyzowy w kwocie 12 189,00 zł.

tj. o czyn z art. 54 § 1 i 2 kks

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pod koniec 2013 roku M. J. nabył w E. susz tytoniowy. Przechowywał go na terenie posesji w P. przy ul. (...). W dniu 8 września 2016 roku funkcjonariusze Policji z (...) Oddział w S. oraz funkcjonariusze celni dokonali przeszukania nieruchomości należącej do oskarżonego. W jego toku ujawnili wyroby akcyzowe w postaci 23,89 kg liści suszu tytoniowego, od których nie opłacono akcyzy.

Oskarżony z chwilą nabycia wyrobów akcyzowych stosownie do przepisów art. 11a pkt 4 w zw. z art. 12 w zw. z art. 13 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym (Dz. U z 2011 r. nr 108 poz. 626 z późn. zm.) stał się podatnikiem podatku akcyzowego. Poza tym wbrew przepisowi art. 24a ustawy uchylał się od obowiązku opodatkowania w ten sposób, że nie ujawniał właściwemu organowi przedmiotu opodatkowania i nie składał deklaracji podatkowej, czym naraził na uszczuplenie podatek akcyzowy w kwocie 10.957,00 złotych. Oskarżony zachowując tak działał w nieusprawiedliwionym błędzie co do karalności tego czynu, bowiem z jego wiedzy wynikało, że obowiązek podatkowy powstał dopiero od wyrobów tytoniowych zakupionych po 1 stycznia 2014 roku oraz nie zdawał sobie sprawy z odpowiedzialności karnoskarbowej. Wiedzę na ten temat mógł oskarżony jednak łatwo zweryfikować pytając lub pisząc do właściwego urzędu celnego.

(dowód: protokół przeszukania k.3-7; pokwitowanie k.8-9; wycena suszu tytoniowego k.12; protokół oględzin k.21-23; dokumentacja fotograficzna k.25-27, 30; zeznania świadków: A. P. k. 86v.-87, 149v.-150; M. L. k. 89v., 150-150v.; A. B. k.95v., 155-155v.; M. B. k. 100v.; M. M. k. 107v., 150v.-151; K. Z. k. 110v., 151-151v., wyjaśnienia oskarżonego k. 64, 154v.)

Ponadto podczas przeszukania ujawniono w zabudowaniach oskarżonego urządzenie odpędowe typu (...) oraz filtry z wkładem węgla aktywowanego. Urządzenie było w trakcie pracy. Zabezpieczono też 15 litrów płynu bezbarwnego o zapachu alkoholu o mocy 95% i 15 litrów bezbarwnego płynu o zapachu alkoholu o mocy 49%. Za to zachowanie na mocy wyroku z dnia 21 marca 2017 roku wydanego w sprawie II K. 6/17 M. J. został skazany z art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2001 roku o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2015 roku poz. 103) na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby.

(dowód: protokół przeszukania k. 3-7, odpis wyroku k.153)

Oskarżony M. J. w chwili orzekania miał 54 lata. Był osobą bezrobotną i bez własnych dochodów. Był po zabiegu wszczepienia endoprotezy biodra. Leczył się z powodu jaskry. W przeszłości miał zawał serca. Nie był w przeszłości karany sądowo. Nie był leczony psychiatrycznie ani odwykowo.

(dowód: informacja z K. k. 43, dane osobowe oskarżonego k. 63-63v.)

Oskarżony M. J. konsekwentnie nie przyznawał się do popełnienia zarzuczonego mu czynu. Podał, że prawo zezwala wyhodowanie rośliny (tytoniu) i wysuszenie liści do własnego użytku. Alkohol posiadał na własny użytek. Susz

tytoniowy zakupił w 2013 roku kiedy prawo jeszcze na to zezwalało. Kupiło go dla A. B. i M. B.. Kupując go nie był zobowiązany do opłacenia podatku akcyzowego. Miał on wejść w życie dopiero w roku 2014.

(vide wyjaśnienia oskarżonego M. J. k. 64, 154v.)

Sąd zważył, co następuje:

Przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności karnej wymaga ustalenia popełnienia przez sprawcę czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Ustalenie zaś, że czyn taki został popełniony polega na wykazaniu, że sprawca swoim zachowaniem wyczerpał wszystkie ustawowe znamiona konkretnego występkę zawarte w treści normy karnej, której naruszenie zostało mu zarzucone.

Zgodnie z przepisem art. 54 § 2 kks podlega karze podatnik, który uchylając się od opodatkowania, nie ujawnia właściwemu organowi przedmiotu lub podstawy opodatkowania lub nie składa deklaracji, przez co naraża podatek na uszczuplenie. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych (§ 2).

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego w zakresie okoliczności faktycznych zakupu suszu tytoniowego, albowiem korespondowały one z ustaleniami Sądu, poczynionymi na podstawie całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Nie sposób natomiast podzielić wyjaśnień oskarżonego w zakresie wejścia w życie przepisów dotyczących podatku akcyzowego i obowiązku ujawnienia podstawy opodatkowania podatkiem akcyzowym nabywców wyrobów tytoniowych. Zmiana w tym zakresie wprowadzona ustawą z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2012 roku poz. 1456) (art. 7.) weszła w życie w dniu 1 stycznia 2013 roku. Wprowadziła z jednej strony ograniczenia w swobodzie obrotu wyrobami tytoniowymi jak i obowiązek zgłaszania przez podatników – bez wezwania organu podatkowego – podstaw opodatkowania podatkiem akcyzowym, deklaracji według ustalonego wzoru, obliczania i wpłacania podatku akcyzowego.

Tak więc z chwilą nabycia suszu tytoniowego w postaci liści – pochodzącego z legalnej sprzedaży – oskarżony M. J. miał obowiązek zgłoszenia tego poprzez wypełnienie deklaracji podatkowej, obliczenia takiego podatku i jego zapłaty bez odrębnego wezwania ze strony organu podatkowego. Winien to uczynić w terminie do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy a powstał on z dniem nabycia lub wejścia w posiadanie suszu tytoniowego przez inny podmiot niż podmiot prowadzący skład podatkowy, pośredniczący podmiot tytoniowy lub rolnika, który wyprodukował susz tytoniowy, jeżeli nie została od niego zapłacona akcyza w należnej wysokości i nie można ustalić podmiotu, który dokonał sprzedaży suszu tytoniowego – vide: art. 11a pkt 4 w zw. z art. 24a ustawy z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym w brzmieniu po 1 stycznia 2013 roku. Tym samym nie czyniąc tego do dnia przeszukania pomierzeń mieszkalnych dopuścił się przestępstwa skarbowego z art. 54 kks. W tej konkretnej sprawie kwota narażonego na uszczuplenie podatku jest małej wartości, bowiem nie przekracza dwustukrotności minimalnego wynagrodzenia w czasie popełnienia czynu – art. 53 § 14 kks. Tak więc oskarżony wypełnił wszystkie ustawowe znamiona występkę z art. 54 § 1 i 2 kks.

M. J. w tym zakresie działał w nieusprawiedliwionym błędzie co do karalności swego czynu. Sprawca znając przepis prawa finansowego (czyli wiedząc, że jego zachowanie jest w świetle tego przepisu bezprawne), nie wie tylko tego, że naruszenie tego przepisu jest także karalne przez prawo karne skarbowe. Należy mieć na uwadze, że przeciętny podatnik z reguły nie ma kwalifikacji, aby badać każdą wchodzącą w życie ustawę, rozporządzenie czy zarządzenie, ani badać merytoryczną poprawność udzielonej mu opinii czy informacji w różnych nieurzędowych publikacjach. Jednak każdy rozsądny człowiek zdaje sobie chyba sprawę, że opieranie się na niepewnych informacjach może mu przynieść szkodę. Ocena trafności wyboru źródła informacji to kwestia konkretnego przypadku. Błędem oskarżonego było to, że oparł się na niepewnych źródłach informacji i nie zweryfikował tego w odpowiednim urzędzie lub instytucji. Tym samym jego błąd co do karalności czynu był nieusprawiedliwiony w rozumieniu art. 10 § 4 kks.

Mając powyższą okoliczność na uwadze, wcześniejszą – przed zarzucanym czynem – niekaralność oskarżonego, rozmiar stworzonego zagrożenia uszczupleniem w podatku (małej wartości) Sąd uznał, że przy zastosowaniu art. 10 § 4 i 5 kks oraz art. 36 § 1 pkt 2 kks zasadnym jest zastosowanie wobec M. J. instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary polegającej na odstąpieniu od jej orzeczenia, przy jednoczesnym orzeczeniu tylko środka karnego przepadku na rzecz Skarbu Państwa – poprzez zniszczenie – dowodu rzeczowego w postaci 23,89 kg suszu tytoniowego.

Sąd też obciążył oskarżonego kosztami zniszczenia dowodu rzeczowego – zgodnie z art. 31 § 7 kks.

Już sam fakt przeprowadzenia postępowania w tym zakresie, orzeczenie przepadku dowodu rzeczowego o niemałej wartości przyniosło efekty nie tylko wychowawcze wobec samego oskarżonego ale także efekty prewencyjne wobec innych potencjalnych sprawców tego typu przestępstw lub wykroczeń skarbowych. Oskarżony mając takie doświadczenie w przyszłości już nigdy więcej nie będzie w sposób świadomy i celowy łamał przepisów podatkowych.

Na gruncie obecnego art. 54 kks, należały rozważyć czy przedmiotem opodatkowania może być działalność sprzeczna z prawem, przestępstwa, sprzeczna z dobrymi obyczajami, czy jest nią wyłącznie działalność legalna.

Sąd w niniejszym składzie stoi na stanowisku, że opodatkowanie dochodów z działalności nielegalnej lub moralnie nagannej oznaczałoby swoistą ich legalizację. Państwo nie akceptując czynów nagannych rezygnuje z ich opodatkowania, gdyż nie chce partycypować w wynikających z nich przychodach. Taka bowiem partycypacja czyni z Państwa swoistego „pasera” czy „sutenera” (L. Wilk, J. Zagrodnik, Kodeks karny skarbowy. Komentarz, Warszawa 2014, Legalis). Zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie Sądu Najwyższego, już na gruncie Ustawy karnej skarbowej z 1971 roku, opowiadano się za ograniczeniem przedmiotu opodatkowania wyłącznie do działalności legalnej i wykluczeniem z tego zakresu działalności sprzecznych z prawem (vide: T. Grzegorzczak, Kodeks karny skarbowy. Komentarz, Warszawa 2009, s. 290; F. Prusak (w:) System Prawa Karnego, t. 11, s. 30; podobnie: uchwała SN z dnia 19 lipca 1973 r., VI KZP 13/73, OSNKW 1973, Nr 9, poz. 104; wyrok SN z dnia 12 marca 1976 r., VI KZP 47/75, OSNKW 1976, nr 4-5, poz. 56; wyrok SA w Lublinie z dnia 9 sierpnia 2012, II AKa 111/12, LEX nr 1237245). Według tego stanowiska podatki nie podlegają też takie czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy np. paserstwo, nierząd, kuplerstwo, sutenerstwo. W postanowieniu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 września 1996 r. (I KZP 36/95, Prok.i Pr.-wkł. 1996/12/13) Sąd Najwyższy stwierdził: „użyte w art. 92 § 1 uks. (obecnie art. 54 § 1 kks) określenie „wbrew obowiązkowi” odnosi się nie tylko do istniejącego przedmiotu opodatkowania, ale także do obowiązku zawiadomienia o nim, a zatem nie dotyczy osób, które zawiadamiając o ewentualnym przedmiocie opodatkowania równocześnie dokonywałyby samooskarżenia o przestępstwo”. Stanowisko to rozstrzygało jedynie kwestię odpowiedzialności karnej, nie zaś istnienia obowiązku podatkowego, „który może istnieć niezależnie od tego, czy sprawca podlega odpowiedzialności karnej”. Odpowiedzialność karno skarbową z tego przepisu „nie może być uzależniona od tego czy sprawca prowadzi taką działalność przynoszącą dochód, która w każdych warunkach jest przestępstwem (kradzież, paserstwo, sutenerstwo), czy też taką działalność, która - w wypadku uzyskania na nią zezwolenia - nie byłaby przestępstwem”. Zgłoszenie przedmiotu opodatkowania równałoby się bowiem - w tych specyficznych sytuacjach - samooskarżeniu, stanowiłoby przyznanie się do przestępstwa.

Stawianie takich wymogów, w świetle zasad prawa karnego, jest zatem niedopuszczalne.

Tym samym, w ocenie Sądu, niezgłoszenie dochodów z działalności przestępczej, nie stanowi naruszenia art. 54 § 1 kks.

Przykład M. J. w zakresie odpowiedzialności za wytworzenie alkoholu etylowego bez wymaganego wpisu sprawiła, że już poniósł odpowiedzialność karną za przestępstwo z art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2001 roku o wyrobie alkoholu etylowego i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych. Tym samym „zmuszanie” go do ujawnienia właściwemu organowi przedmiotu lub podstawy opodatkowania lub do składania deklaracji za wytwarzanie wbrew przepisom prawa alkoholu prowadziłoby do samooskarżenia. Skarb Państwa czerpałby zatem korzyści finansowe za działalność sprzeczną z prawem. Alkohol jest przedmiotem obrotu na rynku ale wcześniej jest on wytwarzany przez zarejestrowane według ścisłych reguł, receptur przy drobiazgowej kontroli parametrów i zawartych w nim składników. Takie waloru mniej ma alkohol wytwarzany „domowym sposobem”. Żaden organ kontrolny – (...), Państwowa Inspekcja

Handlowa, Państwowy Inspektor Sanitarny – nie dopuszczą do obrotu produktu o niesprawdzonym pochodzeniu, bliżej nieznanych parametrach i składzie. Tym samym obrót takim alkoholem jest nie tylko niedopuszczalny ale i niebezpieczny. Zachodzi znaczne ryzyko skażenia alkoholu, które może doprowadzić do zatrucia bądź innych poważnych skutków zdrowotnych w wyniku jego spożycia. Nie może on zatem być przedmiotem opodatkowania i obowiązków z art. 54 § 1 kks.

W tych okolicznościach Sąd uniewinnił M. J. od popełnienia czynu polegającego na tym, że, nie później niż do 25 października 2016 roku w P. uchylał się od obowiązku opodatkowania poprzez nieujawnienie właściwemu organowi, tj. Naczelnikowi Urzędu Celnego w O. wyrobów akcyzowych w postaci cieczy o zapachu alkoholu w ilości 15 litrów o mocy 95% i 15 litrów o mocy 49%, ujawnionych 8 września 2016 roku podczas przeszukania posesji przy ul. (...) w P., przez co naraził na uszczuplenie podatek akcyzowy w kwocie 1.232 złotych.

O kosztach postępowania w części uniewinniającej Sąd orzekł stosownie do art. 632 pkt 2kpk w zw. z art. 113 § 1 kks. W pozostałym zakresie Sąd zwolnił M. J. od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych z uwagi na trudną sytuacją materialną oskarżonego – vide: pkt V. wyroku.

ZARZĄDZENIE

1.(...)

2. (...)

(...)

3. (...)

(...)